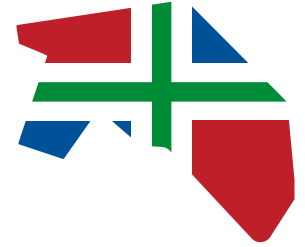

**Regionale aanpak
ondermijning**

Groninger gemeenten, provincie en waterschappen

UITVOERINGSPLAN GRONINGSE NORM

Regionale (bestuurlijke) aanpak
ondermijning en weerbaar bestuur
in de provincie Groningen

Leeswijzer

Dit uitvoeringsplan beschrijft de wijze waarop de Groninger gemeenten, de provincie en de waterschappen de gestelde ambities in de Groningse norm willen realiseren. Door de ambities te vertalen naar concrete, in tijd en omvang haalbare stappen, wordt inzichtelijk hoe we met elkaar de gestelde doelen beogen te behalen. Door in dit uitvoeringsplan per ambitie verschillende handelingsperspectieven te beschrijven, wordt getracht mogelijkheden te bieden om de ambities te bereiken. Wij zijn ons ervan bewust dat de voorgestelde acties in veel gevallen een nadere uitwerking vergen: partijen hebben soms een verschillend startpunt en het realiseren van de doelstellingen behoeft daardoor maatwerk.

Dit uitvoeringsplan kan daardoor worden gezien als een eerste aanzet om met elkaar in te zetten op een uitdagende opgave. De aanpak van ondermijning en de versterking van een weerbare overheid dienen een voortdurend proces van aandacht te zijn op weg naar een leefbaar en veilig Groningen. Tussentijds evalueren, aanscherpen en bijsturen van de reeds opgeschreven processtappen, zijn hierdoor een logisch onderdeel tijdens de tweejarige looptijd van de Groningse norm en dit uitvoeringplan.

In dit uitvoeringsplan worden de ambities per pijler gepresenteerd. Vervolgens staat per ambitie beschreven hoe deze behaald kan worden aan de hand van een aantal acties. Het uitgangspunt is dat de gepresenteerde acties voor zover mogelijk worden uitgevoerd, maar er blijft ook ruimte voor maatwerk. Aan de hand van een tijdlijn is aangegeven wanneer een actie van start zou kunnen gaan. De inhoud van de actie geeft inzicht in diens mate van structurele aard. Dit overzicht dient als leidraad voor het plannen en organiseren van de realisatie van de verschillende ambities per pijler.

Betreft het realiseren van de gestelde ambities is het monitoren van de voortgang in beginsel de verantwoordelijkheid van de partijen zelf. Daarnaast zullen verschillende werkgroepen op basis van de pijlers ingericht worden om verschillende acties op te pakken en daar waar mogelijk de organisaties bij het implementeren van acties te ondersteunen. De projectgroep van de Groningse norm – die bestaat uit een afvaardiging van gemeenten, provincie en de waterschappen, het RIEC en het programmateam van de regionale aanpak ondermijning – zal tussentijds de ontwikkelingen in een monitoringsdocument bijhouden en de algehele voortgang inzichtelijk maken.

Pijlers

Ambities

Acties

Pijlers

1. BEWUSTWORDING EN ORGANISATIE

De pijler bewustwording en organisatie betreft de mate van kennis en bewustwording over het thema ondermijning. De ambities richten zich op het vergroten van de bewustwording van het voorkomen en bestrijden van ondermijning, binnen en buiten de organisaties. Het hebben van een plan van aanpak, uitvoeringsplan of werkwijze zorgt ervoor dat dit gestructureerd gebeurt. Door inzicht te verkrijgen in aan ondermijning gerelateerde kwetsbaarheden en bewustwording te vergroten binnen het ambtelijk apparaat en de bestuursorganen van gemeenten, waterschappen en provincie, wordt gewerkt aan een weerbare overheid.

[Naar deze pijler >](#)

2. INFORMATIE-HUISHOUDING

Deze pijler gaat over de wijze waarop de organisaties hun informatiehuishouding hebben ingericht om signalen van ondermijning te herkennen, agenderen en aan te pakken. Hieronder vallen ook de afspraken die we maken met betrekking tot de werkwijze en verwerking van (persoons) gegevens. Daarnaast is er binnen dit thema aandacht voor het adequaat beveiligen van de informatiehuishouding.

[Naar deze pijler >](#)

3. REGELGEVING, BELEID EN HANDHAVING

Dit betreft de mate waarin de organisaties in staat en bereid zijn om het voor hun beschikbare instrumentarium in te zetten tegen ondermijning. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op duidelijk beleid, handhaving en integrale interventies. Bij de aanpak van ondermijning kan er onderscheid gemaakt worden tussen vier aspecten van de bestaande wet- en regelgeving:

- Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob);
- Verordeningen (waterschap, provincie en gemeente);
- Vergunningen; beleid.

[Naar deze pijler >](#)

4. WEERBARE OVERHEID

De pijler weerbare overheid gaat over de wijze waarop de weerbaarheid van het bestuur en de organisatie tegen vormen van criminaliteit in het openbaar bestuur is verankerd. Het gaat om de mate waarin er binnen de betreffende organisatie waarborgen zijn ingebouwd om de integriteit en veiligheid van bestuurders, volksvertegenwoordigers en medewerkers zeker te stellen. In het kader van een weerbaar bestuur heeft integriteit te maken met de kwaliteit en de geloofwaardigheid van het (openbaar) bestuur. Weerbaarheid gaat over het omgaan met agressie en geweld tegen bestuurders, volksvertegenwoordigers en medewerkers met een publieke taak.

[Naar deze pijler >](#)

5. VOORTGANG EN COMMUNICATIE

Deze pijler gaat over de wijze waarop de organisaties alleen en gezamenlijk in regionaal verband in staat zijn om communicatie effectief in te zetten bij het versterken van haar eigen weerbaarheid tegen vormen van ondermijning en het vergroten van de bewustwording. Daarnaast zijn hier ambities opgenomen gericht op een goede monitoring van de voortgang van en evaluatie met betrekking tot de Groningse norm.

[Naar deze pijler >](#)

1.

BEWUSTWORDING EN ORGANISATIE

Ambities

1.1

Partijen besteden minimaal eens per jaar aandacht aan bewustwording gericht op het voorkomen en bestrijden van ondermijning en versterken van de weerbaarheid binnen de eigen organisatie.

1.2

Partijen hebben een actueel plan van aanpak, een uitvoeringsplan of werkwijze waarin de aanpak van ondermijning en het versterken van de eigen weerbaarheid is beschreven.

1.3

Partijen stimuleren regionale uitwisseling van kennis, expertise en beleid.

1.4

Partijen dragen actief bij aan thematisch- en/of fenomeenonderzoek naar ondermijning.

1.5

Ondermijning is een vast onderdeel op de agenda van de driehoeken.

1.6

Partijen zorgen dat het thema ondermijning binnen de eigen organisatie in beleidsdocumenten en in reguliere plannings- en verantwoordingsdocumenten wordt opgenomen.

1.7

Partijen werken samen met publieke en private partners in de aanpak van ondermijning.

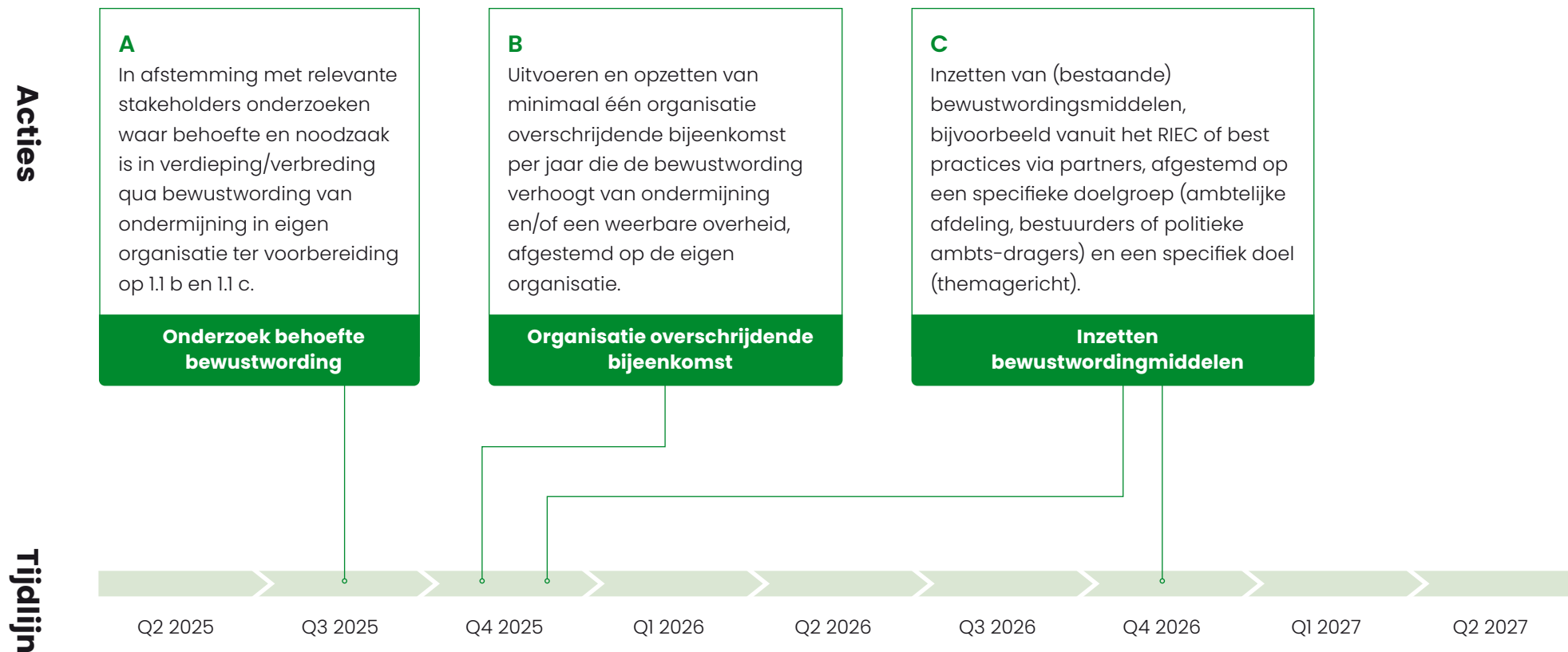

1. BEWUSTWORDING EN ORGANISATIE

1.1 1x per jaar aandacht bewustwording

Partijen besteden minimaal eens per jaar aandacht aan bewustwording gericht op het voorkomen en bestrijden van ondermijning en versterken van de weerbaarheid binnen de eigen organisatie.

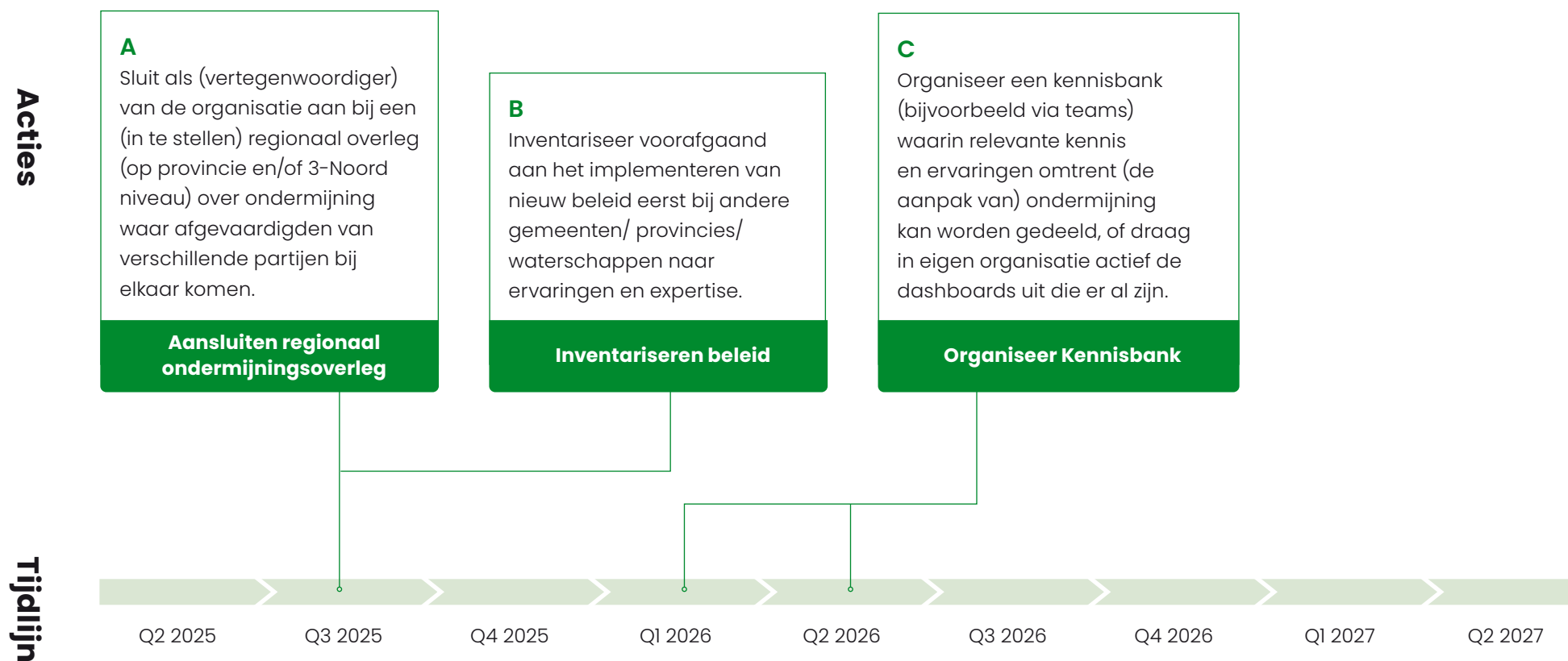
1.2 Plan van aanpak bewustwording

Partijen hebben een actueel plan van aanpak, een uitvoeringsplan of werkwijze waarin de aanpak van ondermijning en het versterken van de eigen weerbaarheid is beschreven.

1.3 Uitwisseling kennis en expertise

Partijen stimuleren regionale uitwisseling van kennis, expertise en beleid.

1.4 Thematisch / fenomeenonderzoek

Partijen dragen actief bij aan thematisch- en/of fenomeenonderzoek naar ondermijning.

Acties

A

Bevorder dat de organisatie informatie ten behoeve van thema- en fenomeenonderzoek deelt met relevante partners, zoals het RIEC.

**Bevorderen
delen informatie**

Tijdtlijn

1.5 Onderdeel driehoek agenda

Ondermijning is een vast onderdeel op de agenda van de driehoeken.

Acties

A

Maak ondermijning of een gerelateerd onderwerp dat specifiek aandacht behoeft in eigen gemeente (zoals mensenhandel of cyberveiligheid) een vast agendapunt voor het driehoeksoverleg.

Concrete casussen worden, indien noodzakelijk, daar ook besproken.

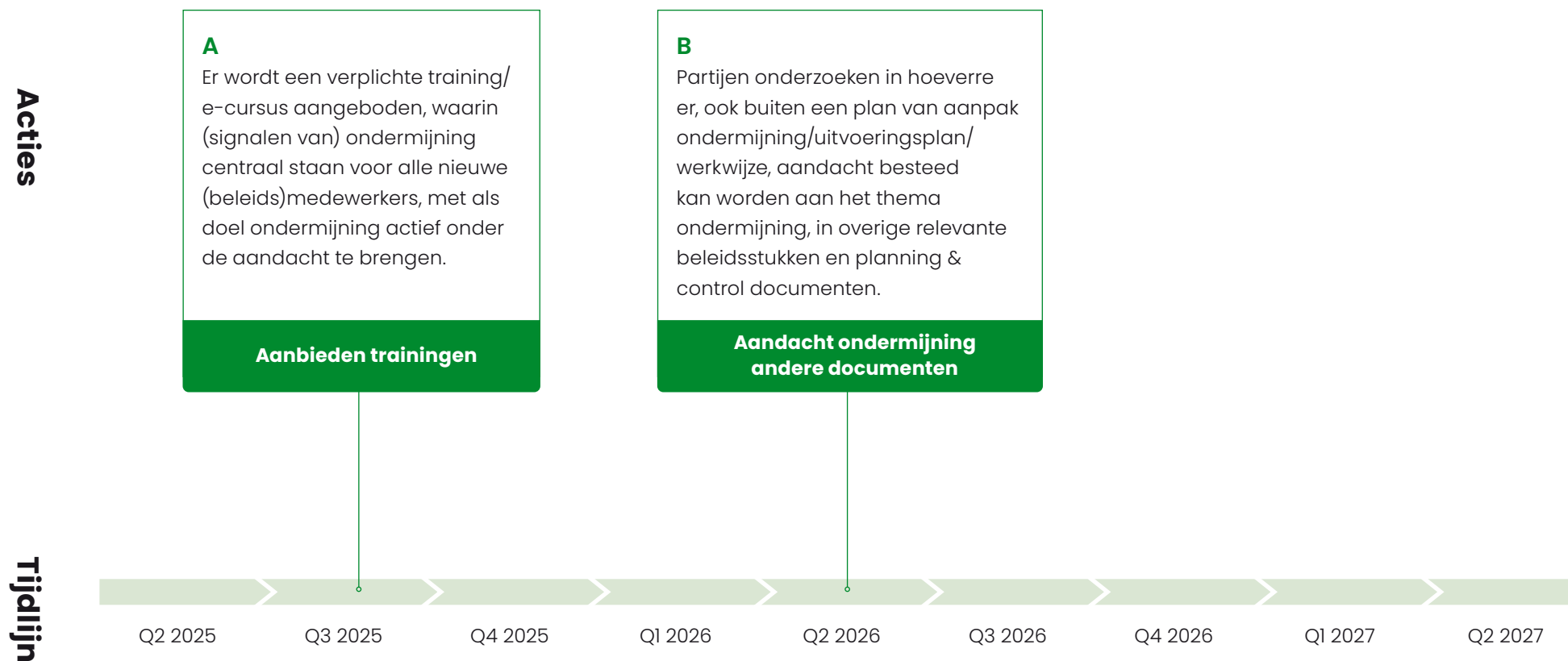
Ondermijning agendapunt

Tijdslijn

1.6 Ondermijning in documenten

Partijen zorgen dat het thema ondermijning binnen de eigen organisatie in beleidsdocumenten en in reguliere plannings- en verantwoordingsdocumenten wordt opgenomen.

1.7 Publiek private samenwerking

Partijen werken samen met publieke en private partners in de aanpak van ondermijning.

Acties

A

Onderzoek bij inzet op ondermijnings-gerelateerde thema's (bijvoorbeeld het buitengebied, meldingsbereidheid, mensenhandel), welke publieke en private partners een rol hebben en betrek deze in het proces.

**Rol publiek/private partners
Ondermijningsthema's**

B

Betrek kennisinstituten in eigen regio bij de aanpak van ondermijning door studenten en/of stagiaires een opdracht- en/of stage te bieden en leg contact met MBO, HBO en universiteiten voor uitwisseling van expertise.

Betrekken kennisinstituten

Tijdslijn

2. INFORMATIE- Huishouding

Ambities

2.1

Partijen werken informatie-gestuurd en gebruiken hierbij een geactualiseerd privacy protocol. Zij delen binnengekomen meldingen waarvan een andere partij het bevoegd gezag is.

2.2

Partijen hebben een intern periodiek overleg waarin signalen van ondermijning worden besproken en geanalyseerd.

2.3

Gemeenten zijn aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem (M.) en dragen dit actief uit.

2.4

Partijen hebben een interne voorziening voor het melden van signalen van ondermijning en dragen dit actief uit.

2.5

Indien een partij kennis of vermoedens heeft van een (ondermijningsgerelateerd) strafbaar feit wordt dit gemeld bij de politie of wordt aangifte gedaan, zoals bedoeld in art. 162 Wetboek van Strafvordering .

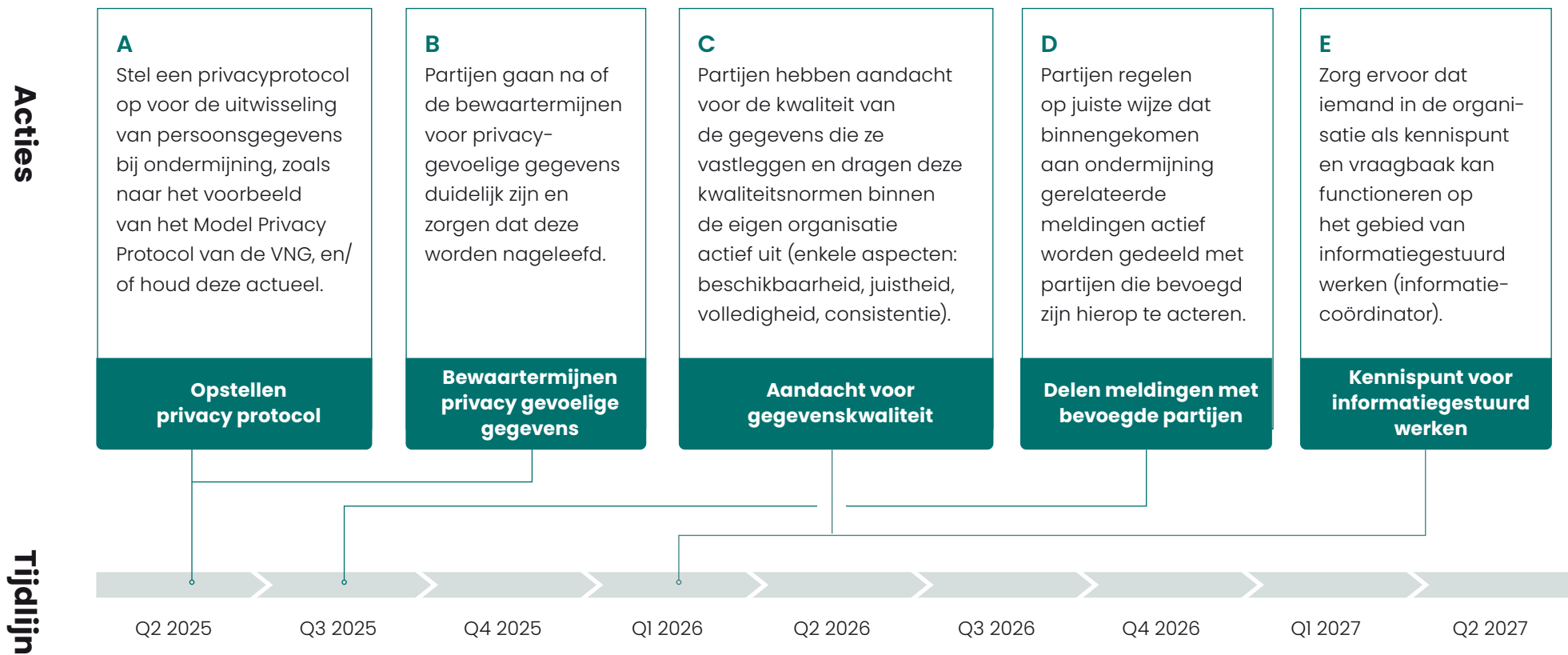
2.6

Partijen hebben een adequate informatiebeveiliging.

2.1 Geactualiseerd privacy protocol

Partijen werken informatiegestuurd en gebruiken hierbij een geactualiseerd privacy protocol. Zij delen binnengekomen meldingen waarvan een andere partij het bevoegd gezag is.

2.2 Intern periodiek ondermijningsoverleg

Partijen hebben een intern periodiek overleg waarin signalen van ondermijning worden besproken en geanalyseerd.

Acties

A

Richt een Lokaal Informatie Overleg (LIO) in, waarin in ieder geval de relevante gemeentelijke afdelingen en partnerorganisaties zijn vertegenwoordigd. Het LIO komt periodiek bijeen en signalen worden hier besproken en geanalyseerd.

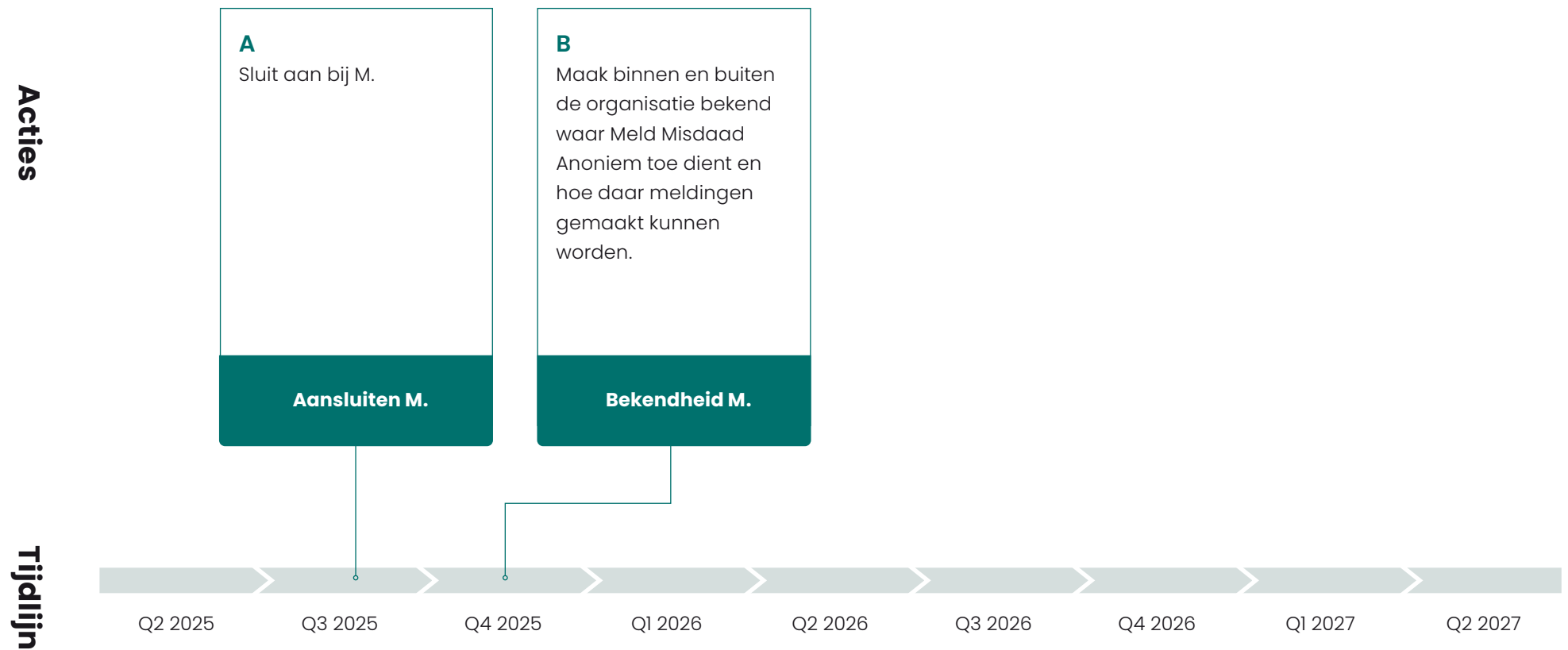
Richt een LIO in

Tijdslijn

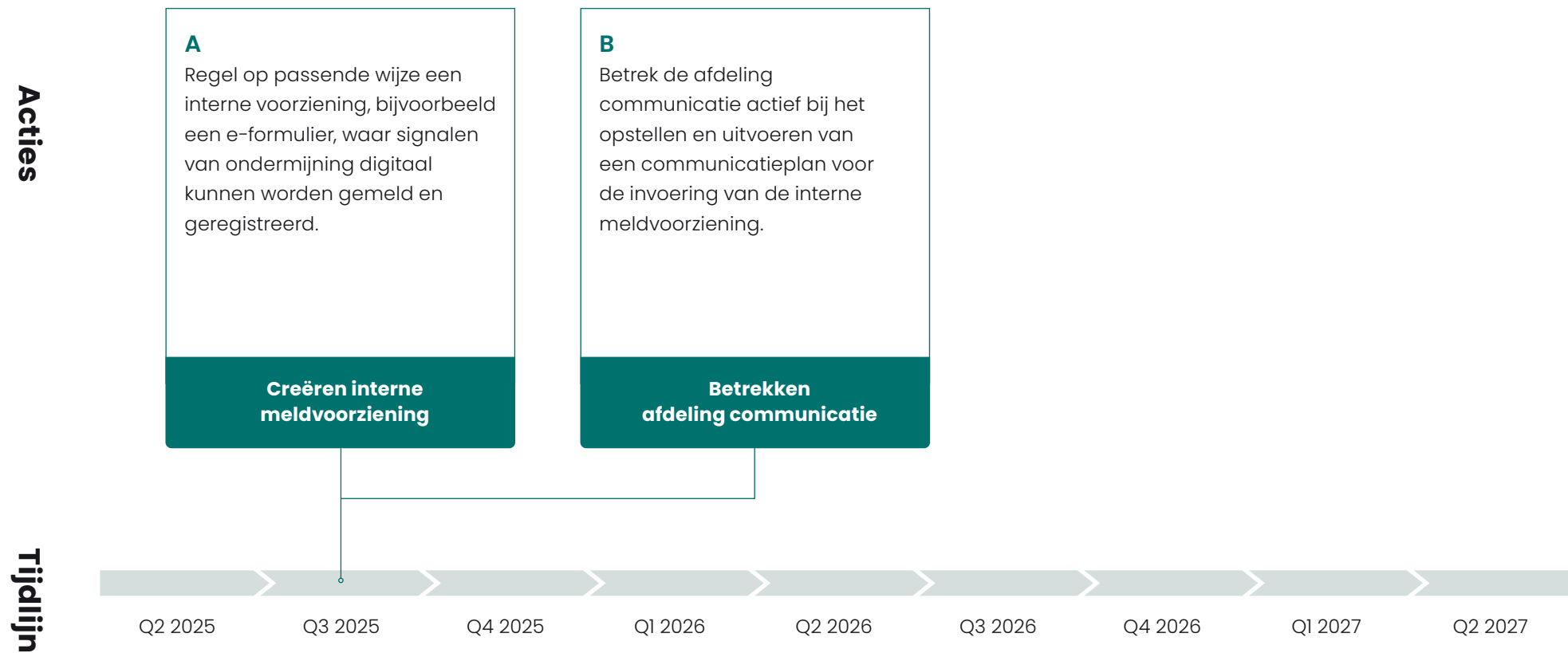
2.3 Gemeenten aangesloten bij M.

De gemeenten zijn aangesloten op Meld Misdaad Anoniem (M.) en dragen dit actief uit.

2.4 Interne voorziening melding ondermijning

Partijen hebben een interne voorziening voor het melden van signalen van ondermijning en dragen dit actief uit.

2.5 Strafbbaarfeit melden bij politie

Indien een partij kennis of vermoedens heeft van een (aan ondermijning gerelateerd) strafbaar feit wordt dit gemeld bij de politie of wordt aangifte gedaan, zoals bedoeld in art. 162 Wetboek van Strafvordering.

Acties

A
Stel een intern protocol op voor het melden van strafbare feiten en deel dit met (leidinggevenden van) relevante afdelingen.

**Intern protocol
melden strafbaar feit**

B
Bevorder interne bewustwording over het belang van het melden van aan ondermijning gerelateerde strafbare feiten, c.q. aangifte doen en hoe dit het beste gedaan kan worden.

**Bewustwording
belang van melden**

Tijdlĳn

2.6 Adequate informatiebeveiliging

Partijen hebben een adequate informatiebeveiliging.

3.

REGELGEVING, BELEID EN HANDHAVING

Ambities

3.1

Partijen hebben verordeningen die ondermijningsbestendig zijn.

3.2

De partijen beschikken over actueel Bibob-beleid met ruimte voor lokaal maatwerk en afgestemd met de andere gemeenten.

3.3

Partijen maken actief gebruik van de tipbevoegdheid zoals bedoeld in art. 26 van de Wet Bibob.

3.4

De gemeenten hebben een actueel Damoclesbeleid.

3.5

Gemeenten handelen conform een geactualiseerd regionaal drugsconvenant.

3.6

Partijen werken, ieder vanuit de eigen rol en taken, samen in de uitvoering van toezicht- en handhavingsacties gericht op het voorkomen en tegengaan van ondermijning.

3.7

Partijen beschikken over (handhavings-)capaciteit die (deels) ingezet kan worden voor bestuurlijke controles.

3.8

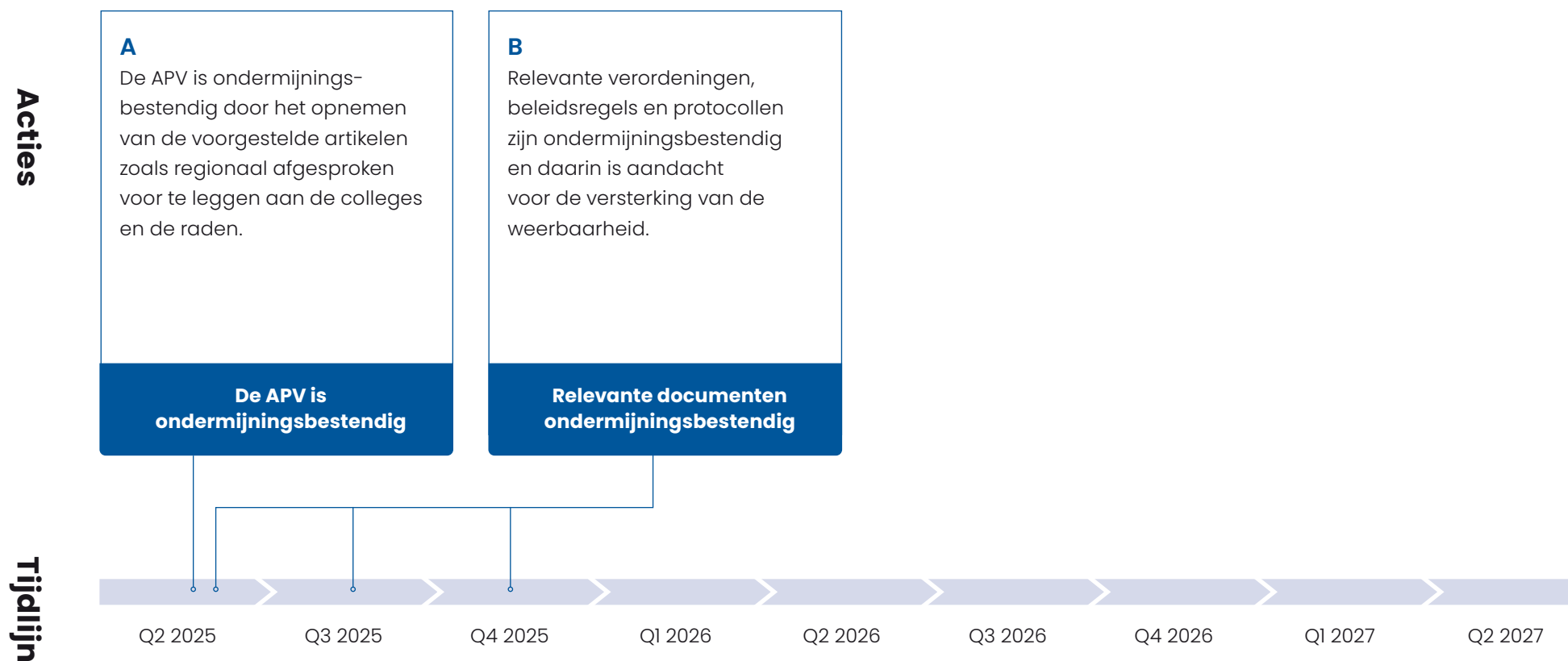
Partijen dragen zorg voor de juridische opvolging van bestuurlijke controles.

3.9

Toeziethouders en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn opgeleid in het herkennen van fenomenen van ondermijnende criminaliteit en handelen hiernaar.

3.1 Ondernijingsbestendige verordening

Partijen hebben verordeningen die ondernijingsbestendig zijn.

3.2 Bibob-beleid op maat en afgestemd

De partijen beschikken over actueel Bibob-beleid met ruimte voor lokaal maatwerk en afgestemd met de andere gemeenten.

3.3 Gebruik maken tipbevoegdheid

Partijen maken actief gebruik van de tipbevoegdheid zoals bedoeld in art. 26 van de Wet Bibob.

Acties

A

Wanneer de organisatie over gegevens beschikt die erop duiden dat een betrokkene vermoedelijk in relatie staat tot strafbare feiten, maken partijen actief gebruik van de tipbevoegdheid door elkaar schriftelijk te wijzen op de mogelijkheid om eigen onderzoek te doen en eventueel daarna een Bibob-advies aan te vragen.

**Gebruik maken
tipbevoegdheid**

Tijdslijn

3.4 Actueel Damoclesbeleid

De gemeenten hebben een actueel Damoclesbeleid.

3.5 Handelen conform drugsconvenant

Gemeenten handelen conform een geactualiseerd regionaal drugsconvenant.

Acties

A
Werkwijze aanpassen wanneer het regionaal drugsconvenant gereed is (actualisatie van het regionaal hennepconvenant).

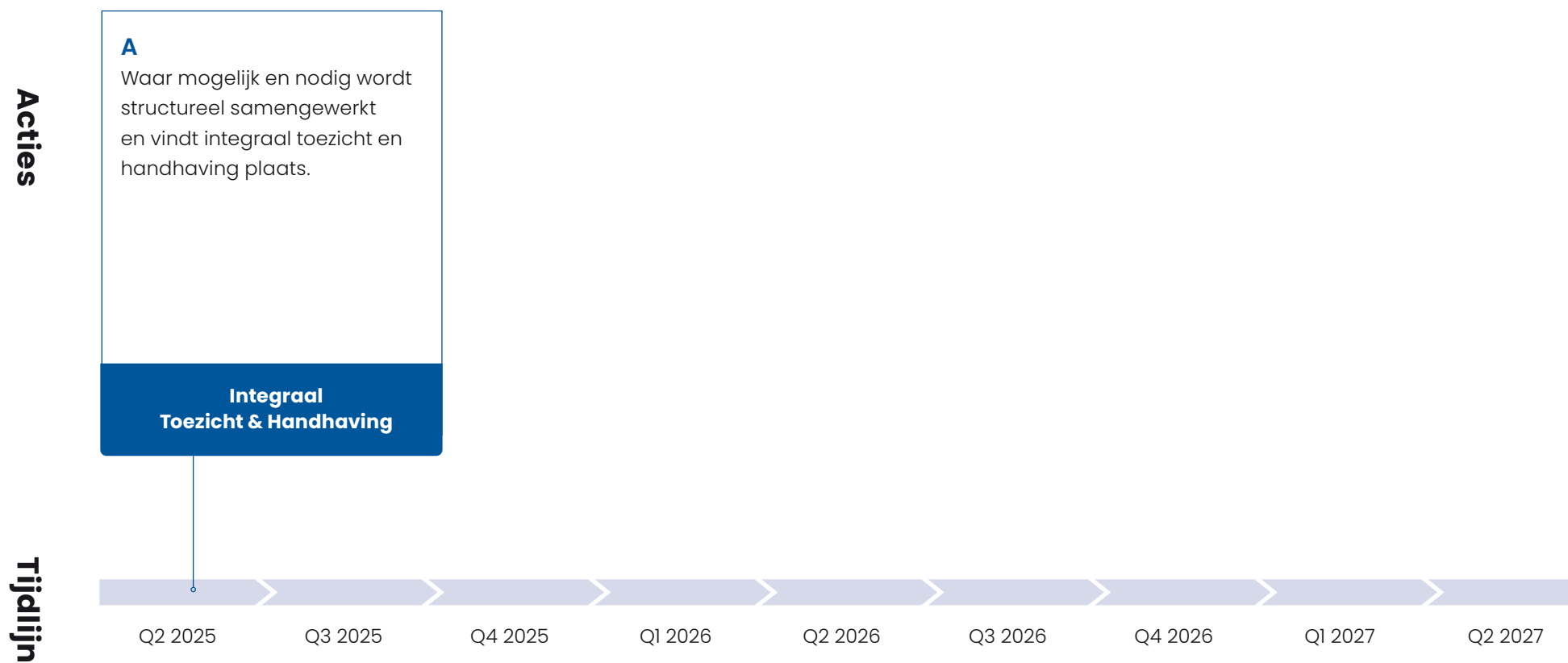
Werkwijze aanpassen

Tijdljn

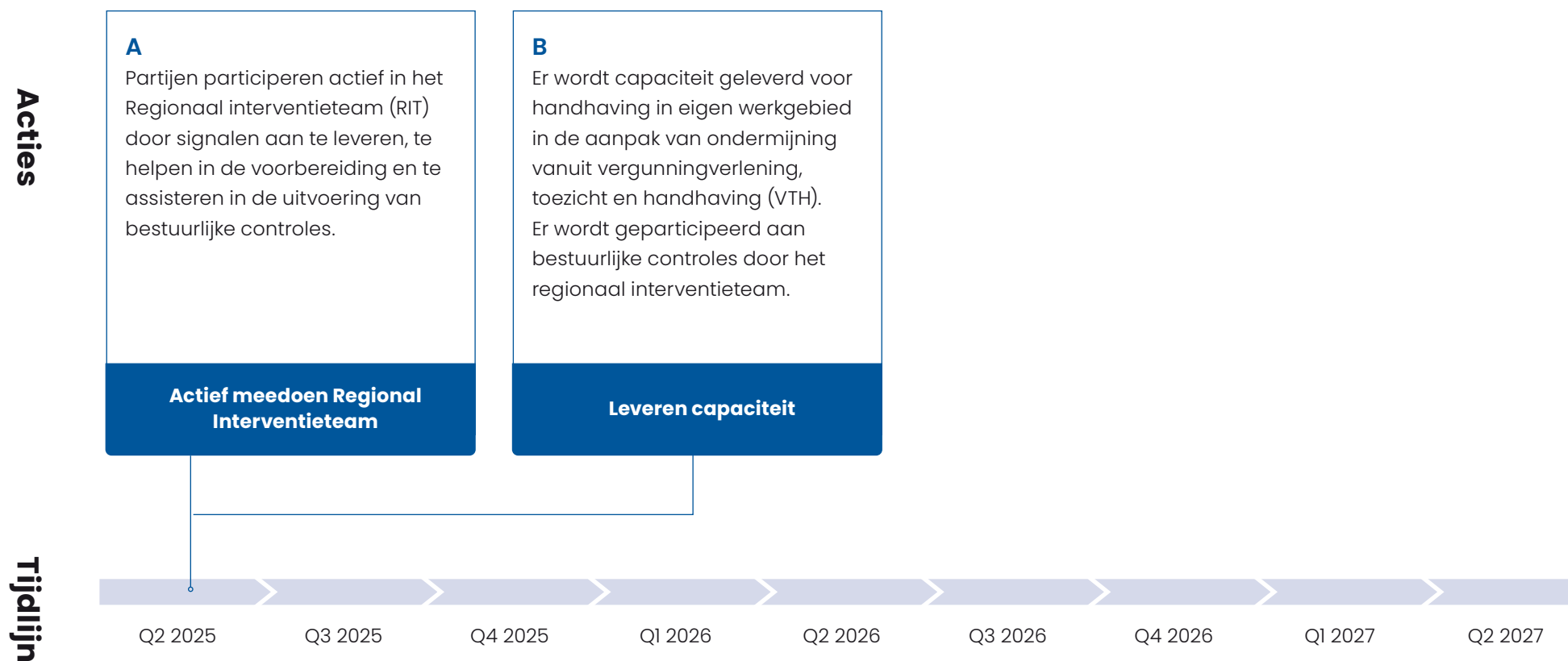
3.6 Samenwerken vanuit eigen rol/taak

Partijen werken, ieder vanuit de eigen rol en taken, samen in de uitvoering van toezicht- en handhavingsacties gericht op het voorkomen en tegengaan van ondermijning.

3.7 Capaciteit voor inzet controles

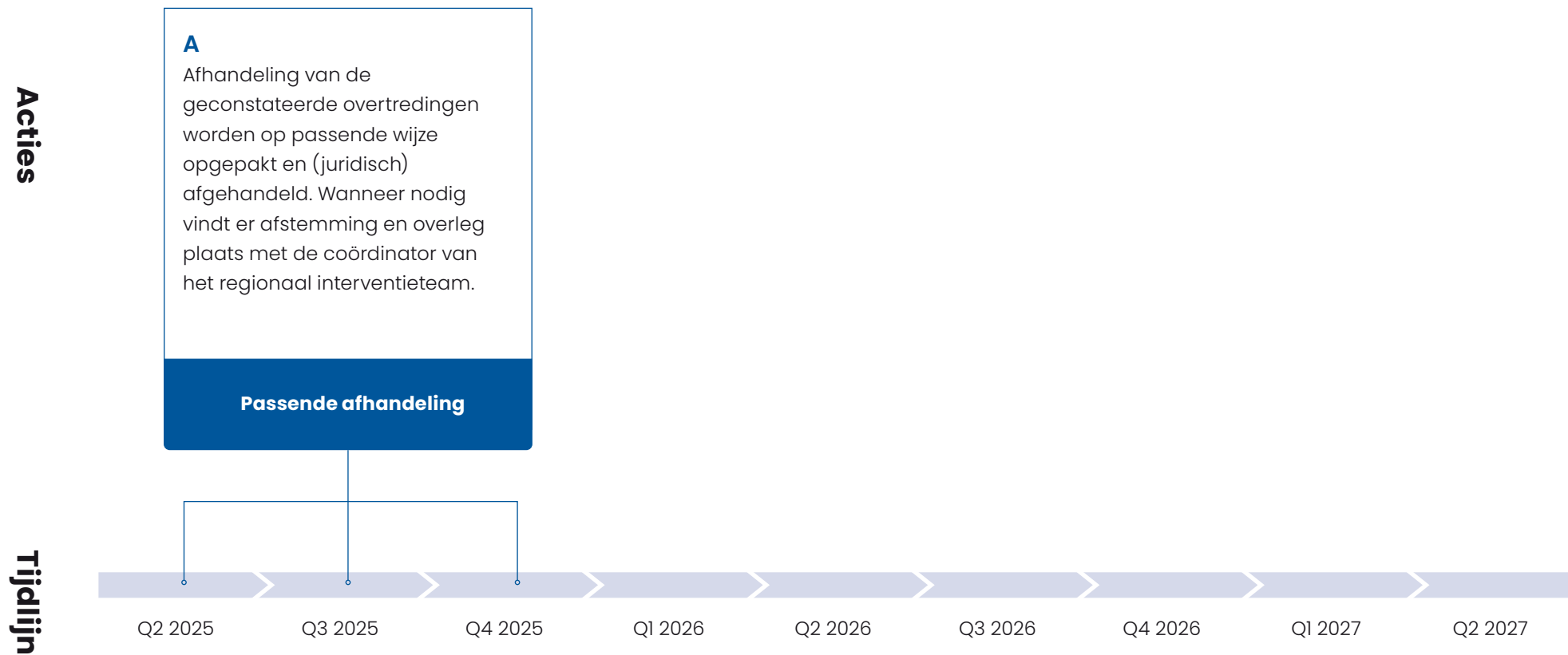
Partijen beschikken over (handhavings-)capaciteit die (deels) ingezet kan worden voor bestuurlijke controles.

3.8 Opvolging overtredingen

Partijen dragen zorg voor de juridische opvolging van bestuurlijke controles.

3.9 Opleiding

Toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn opgeleid in het herkennen van fenomenen van ondermijnende criminaliteit en handelen hiernaar.

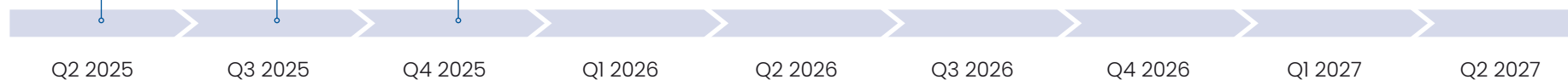
Acties

A

Toezichthouders en boa's, in het bijzonder diegenen aangesteld voor het regionaal interventieteam (RIT), volgen relevante trainingen en opleidingen gericht op het herkennen van- en anticiperen op signalen van ondermijning.

Volgen training ondermijning

Tijdslijn

4. WEERBARE OVERHEID

Ambities

4.1

De commissaris van de Koning, de dijkgraven en burgemeesters bevorderen dat binnen de ambtelijke organisatie en de desbetreffende bestuursorganen periodiek aandacht wordt besteed aan het onderwerp integriteit.

4.2

Partijen beschikken over een actueel integriteitsbeleid. (Tijdelijke) medewerkers en politieke ambtsdragers worden gescreend. De risico's van kwetsbare functies en processen en de maatregelen voor het tegengaan van deze risico's zijn beschreven.

4.3

Partijen laten, voor zover van toepassing, een screening (VOG of VOG-Politiegegevens) uitvoeren voor (nieuwe) medewerkers.

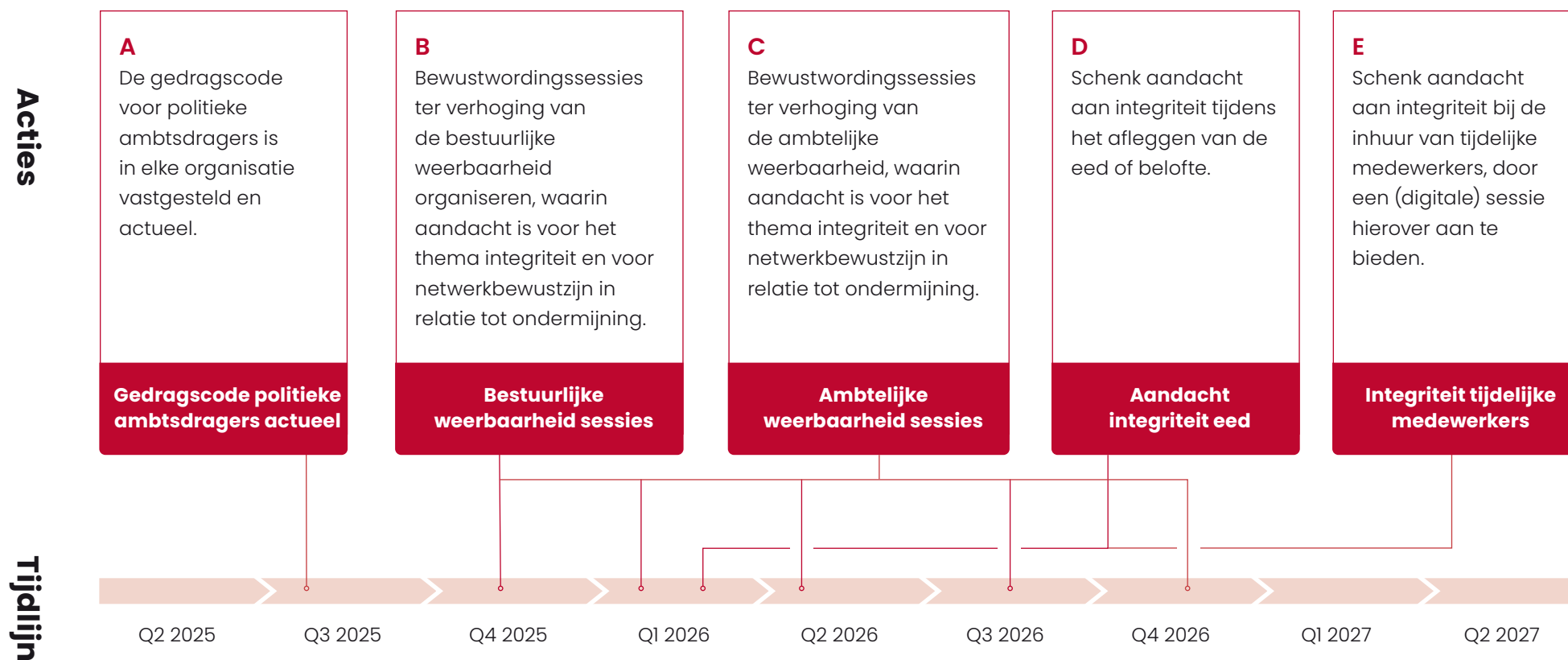
4.4

Partijen zorgen dat medewerkers en politieke ambtsdragers beschermd worden tegen intimidatie, agressie en geweld.

4.1 Aandacht voor bestuurlijke en ambtelijke integriteit

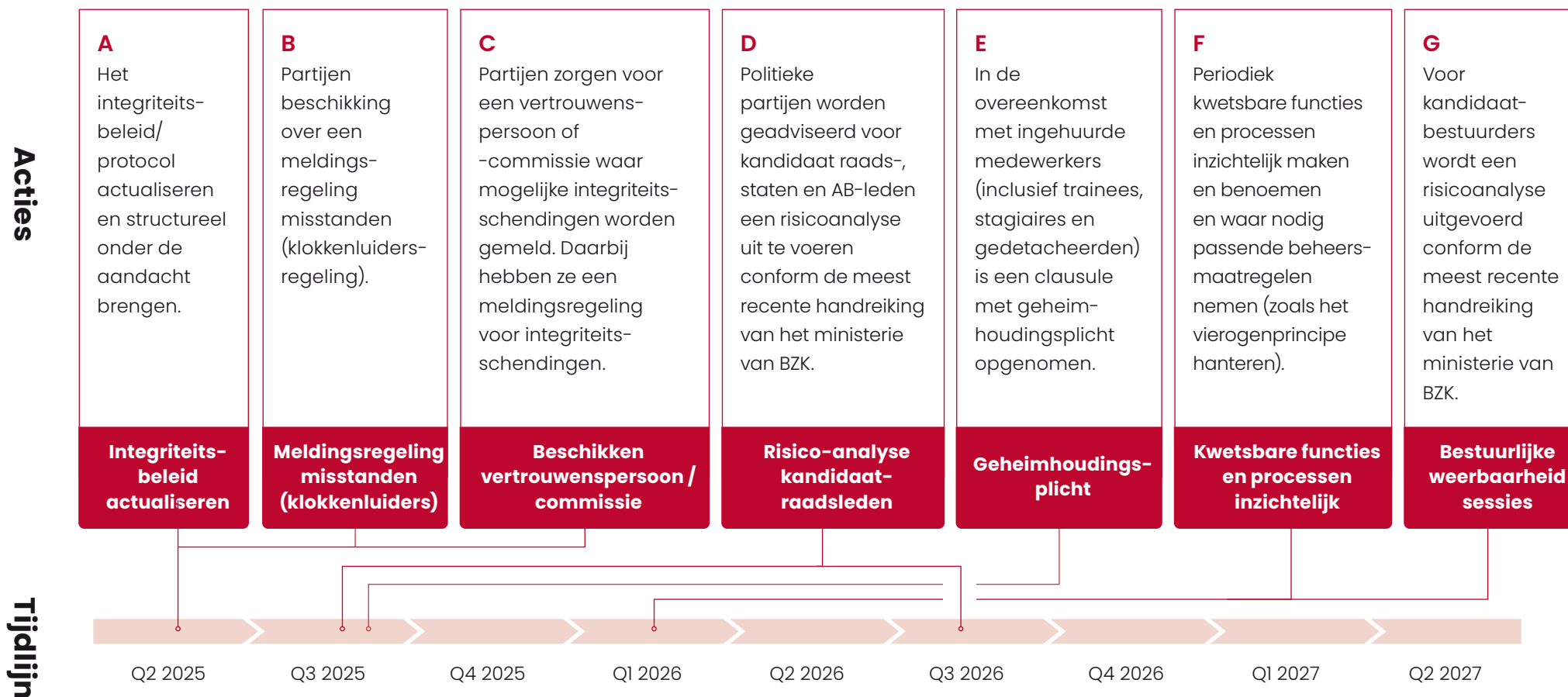
De commissaris van de Koning, de dijkgraven en burgemeesters bevorderen dat binnen de ambtelijke organisatie en de desbetreffende bestuursorganen periodiek aandacht wordt besteed aan het onderwerp integriteit.

4.2 Aandacht voor integriteitsbeleid

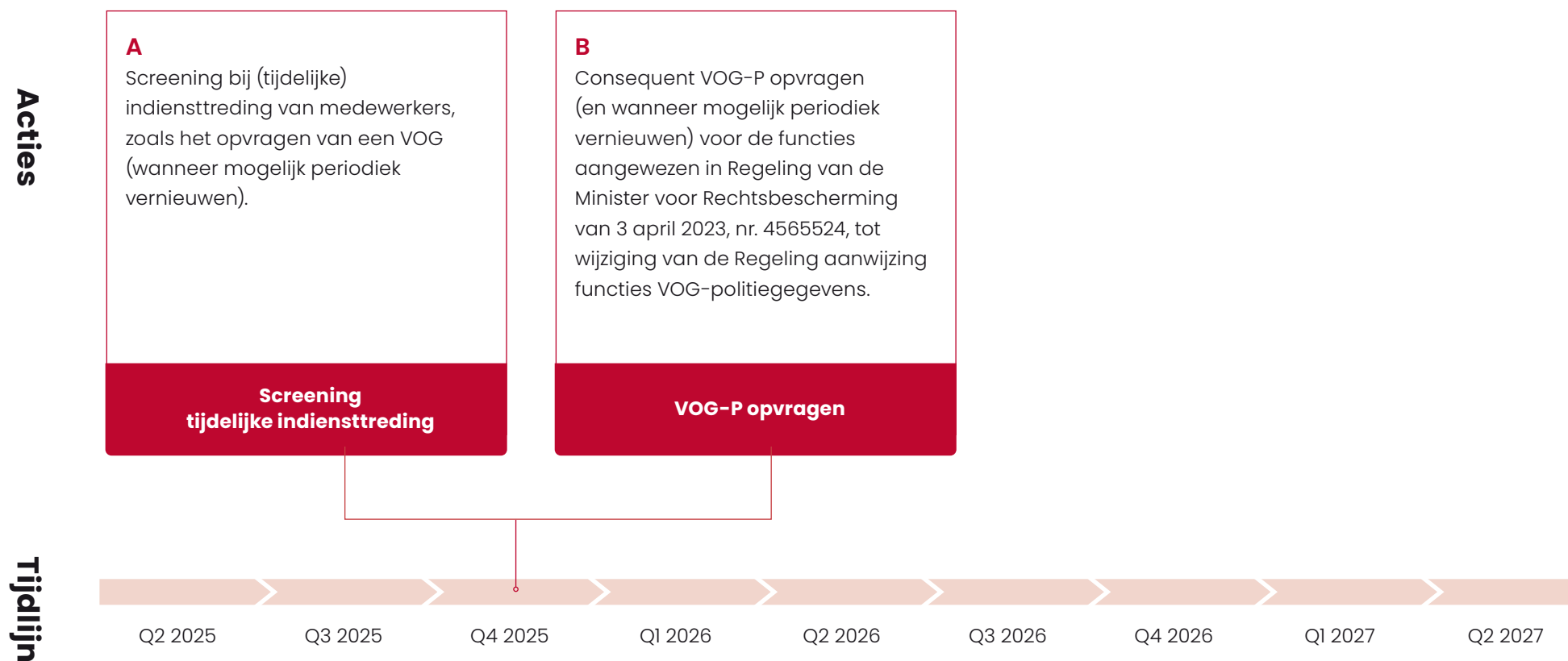
Partijen beschikken over een actueel integriteitsbeleid. (Tijdelijke) medewerkers en politieke ambtsdragers worden gescreend.

De risico's van kwetsbare functies en processen en de maatregelen voor het tegengaan van deze risico's zijn beschreven.

4.3 Screening VOG

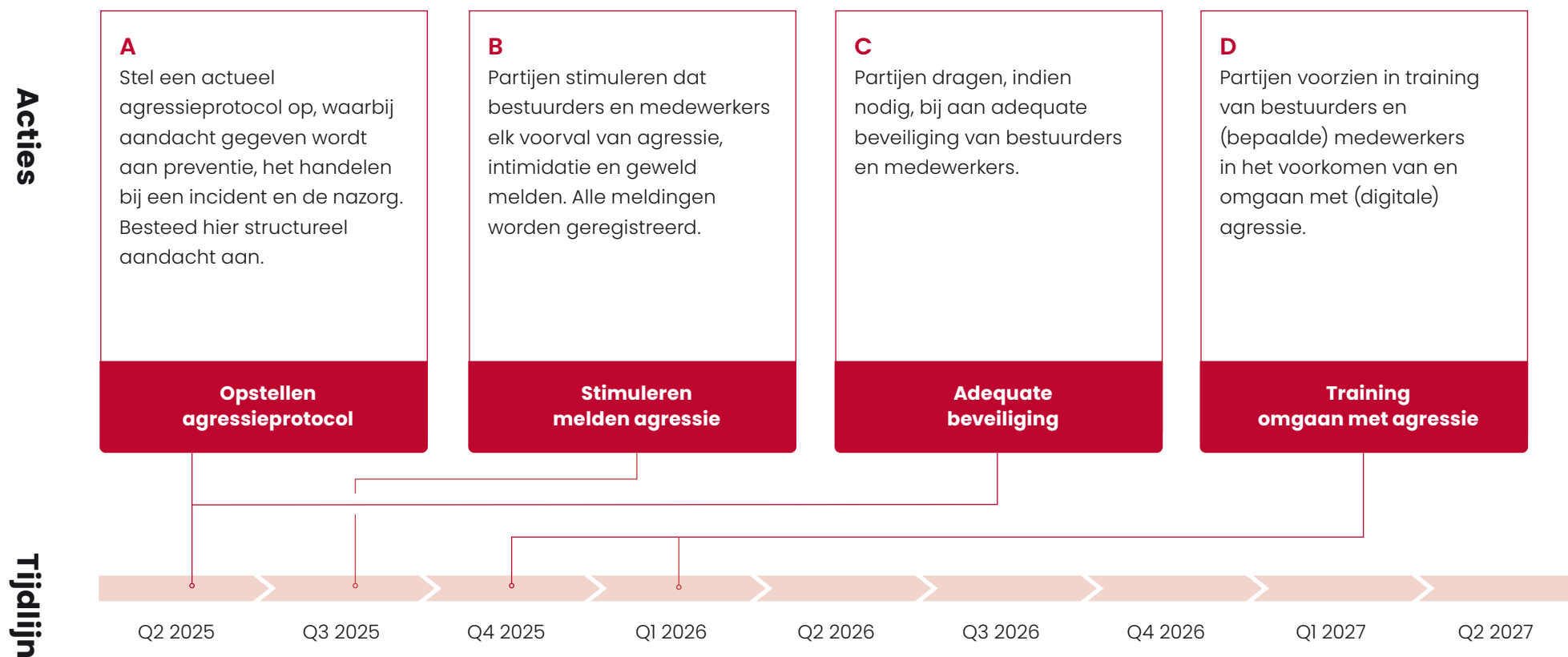
Partijen laten, voor zover van toepassing, een screening (VOG of VOG-Politiegegevens) uitvoeren voor (nieuwe) medewerkers.

4.4 Bescherming Politieke ambtsdragers

Partijen zorgen dat medewerkers en politieke ambtsdragers beschermd worden tegen intimidatie, agressie en geweld.

5.

VOORTGANG EN COMMUNICATIE

Ambities

5.1

De voortgang van de realisatie van de ambities van de Groningse norm wordt gemonitord en op passende wijze gedeeld met de betrokken partijen.

5.2

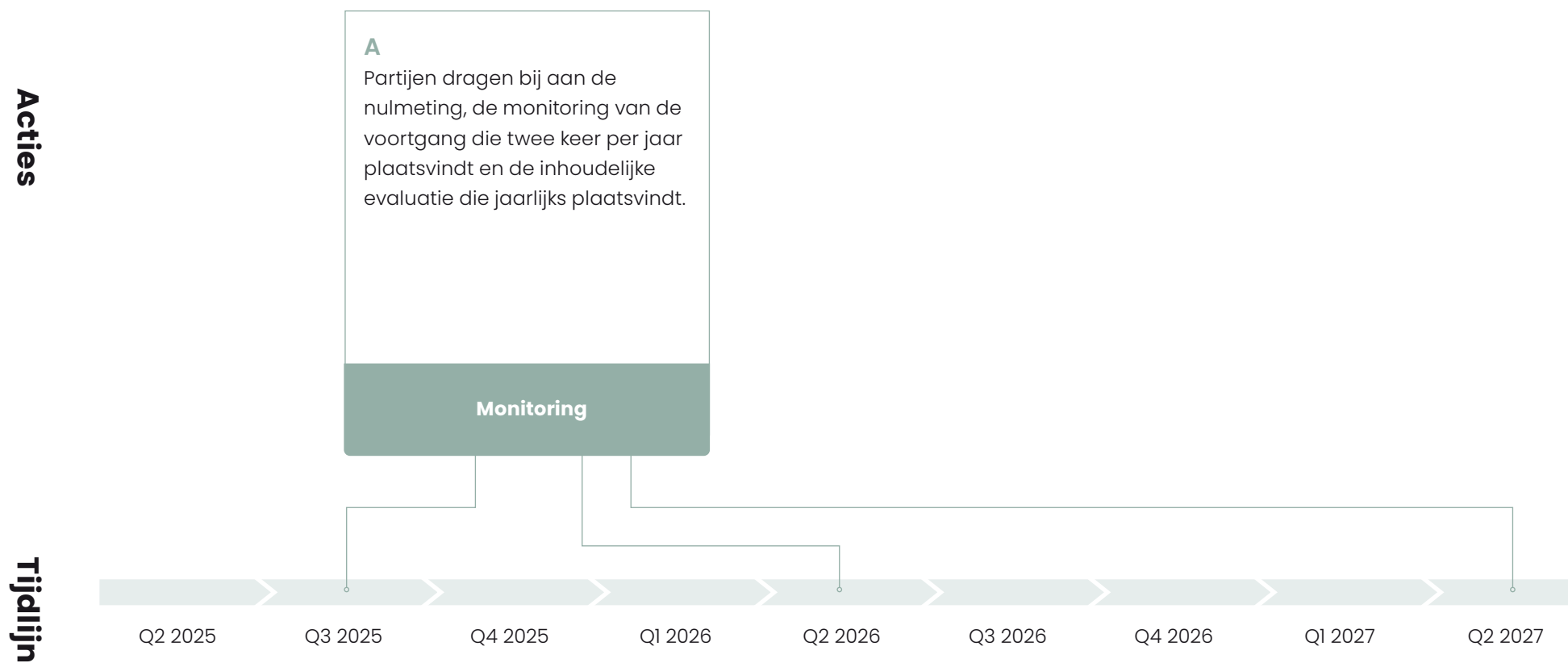
Partijen komen minimaal één keer per jaar bijeen om de ambities van de Groningse norm te bespreken en actualiseren, kennis en ervaringen te delen, (eventuele) knelpunten in de aanpak te lokaliseren en de speerpunten voor het komend jaar te benoemen.

5.3

Partijen hebben een communicatiestrategie ondersteunend aan de aanpak van ondermijning.

5.1 Monitoren voortgang

De voortgang van de realisatie van de ambities van de Groningse norm wordt gemonitord en op passende wijze gedeeld met de betrokken partijen.

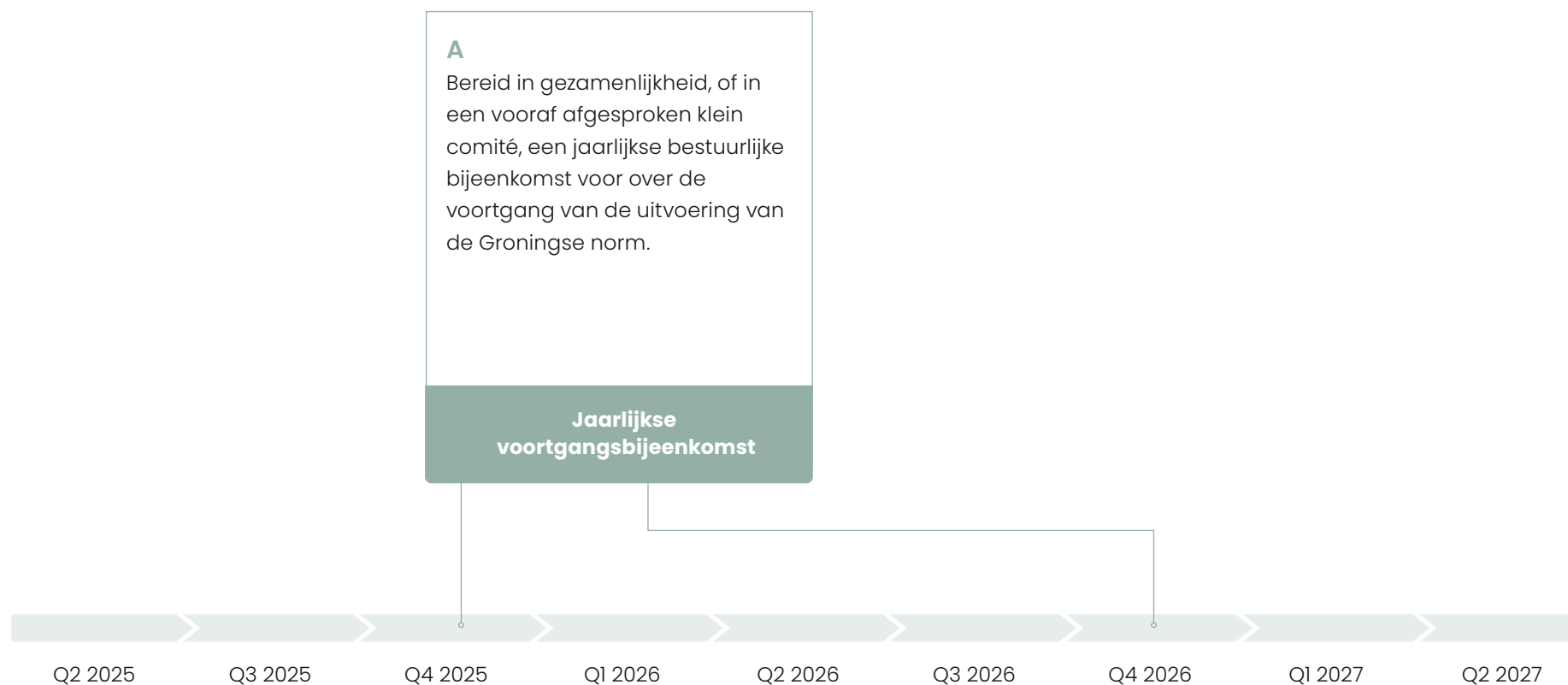

5.2 Groningse norm bespreken

Partijen komen minimaal één keer per jaar bijeen om de ambities van de Groningse norm te bespreken en actualiseren, kennis en ervaringen te delen, (eventuele) knelpunten in de aanpak te lokaliseren en de speerpunten voor het komend jaar te benoemen.

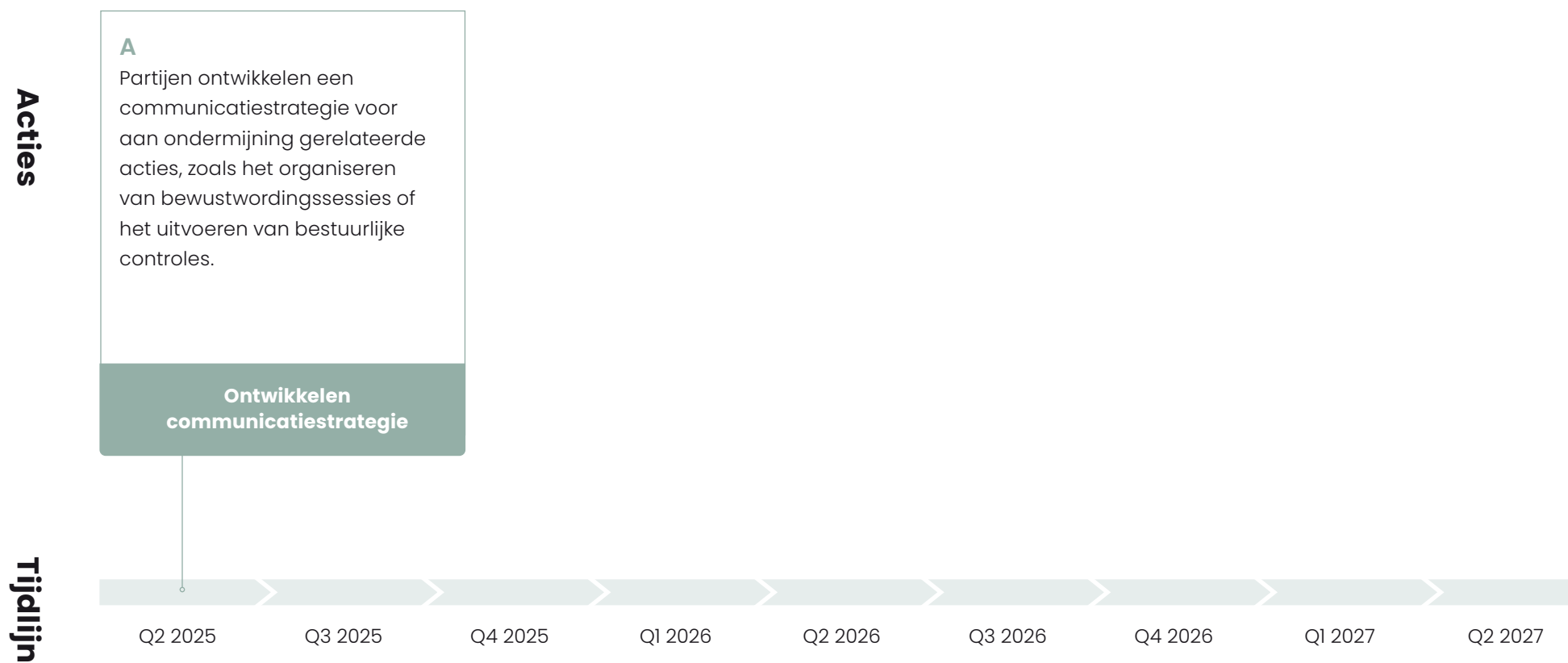
Acties

Tijdlĳn

5.3 Communicatiestrategie

Partijen hebben een communicatiestrategie ondersteunend aan de aanpak van ondermijning.

Begrippenlijst

Agressieprotocol

Protocol ter voorkoming en/of beperking van agressie door het beschrijven van de grenzen en maatregelen. Daarnaast bevat het een werkwijze om de juiste begeleiding en nazorg te bieden aan collega's die toch met agressie te maken krijgen.

Bewustwordingsmiddelen

Diverse methoden om meer inzicht te verschaffen aan de verschijningsvormen, signalen, gevolgen en aanpak van ondermijning.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen.

Driehoeksoverleg

Overleg tussen de burgemeester(s), officier van justitie en districtschef/teamchef politie.

Informatiecoördinator

Aanspreekpunt op het gebied van (gebruik van) informatie (en persoonsgegevens), data en informatiegestuurd werken binnen de organisatie.

Informatiehuishouding

Het geheel aan regels, structuren, processen en voorzieningen gericht op het gebruik en het beheer van informatie.

Kwetsbare functies

Functies die gezien de interne (manier van werken) en externe omstandigheden (risico locaties) van de werkprocessen kwetsbaar kunnen zijn voor ondermijnende criminaliteit (bijvoorbeeld medewerkers veiligheidsdomein, Wet Bibob, informatiecoördinator etc.).

Kwetsbare processen

Processen die door criminelen misbruikt of beïnvloed kunnen worden, denk aan: financiële transacties; aanbestedingen en inkoop; subsidies; verstrekking reisdocumenten; vergunningverlening, ontheffingen; verwerking persoonsgegevens en strategische informatie; beheer basisregistratie personen en toezicht en handhaving.

Lokaal Informatie Overleg (LIO)

Gemeentelijke casustafel waarin ambtelijk, vanuit diverse afdelingen en politie, informatie/signalen/meldingen over ondermijning wordt verzameld, besproken en verrijkt.

Ondermijningsartikelen

Bepalingen die gemeenten in de APV op kunnen nemen met als doel toe te passen in de aanpak van ondermijning.

Openbare inrichting zoals in art. 2:28 APV-model

Onder openbare inrichting wordt verstaan: een hotel, restaurant, pension, café, waterpijpcafé, cafetaria, snackbar, discotheek, buurthuis of clubhuis of elke andere voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was logies wordt verstrekt of dranken worden geschonken of rookwaren of spijsen voor directe consumptie ter plaatse worden bereid of verstrekt.

Politieke ambtsdragers

Politieke ambtsdragers zijn de mensen die het land, de provincies, waterschappen en gemeenten besturen. Denk aan ministers, burgemeesters, wethouders en gedeputeerden van provincies.

Privacyprotocol

Werkwijze voor het uitwisselen van gegevens (binnen de organisatie).

DEFINITIEVE VERSIE
FEBRUARI 2025